

Velika noč - praznik zmage

Velika noč je praznik Kristusovega zmagoslavja nad grehom in smrtjo. Sv. Pavlu je Kristusovo vstajenje najmočnejša potrditev vere. Z močjo veliko-nočnega veselja je krščanstvo osvojilo poganski svet. Radost ob Kristusovem vstajenju je hrabrila prve krščanske mučence, da so s Kristusom premagali smrt in je postala njihova kri seme novih kristjanov. Liturgija prvih krščanskih časov je bila prepojena z mislijo na vstajenje in še danes, čeprav je duh prvotnega veliko-nočnega veselja obledel, je velika noč osrednja točka liturgičnega leta.

V duhu priprave na veliko noč bi nam post moral biti ne toliko neprijeten čas odpovedi, temveč čas veselega pričakovanja. Vse žrtve, ki jih postni čas zahteva od nas, bi morali opravljati v duhu krščanske ljubezni. Kristus nam je dal zapoved ljubezni: Ljubi svojega Boga, in ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. V teh dveh zapovedih je bistvo krščanskega izročila, ker obsegata vse ostale zapovedi. Sv. Pavel pravi v berilu za tretjo predpostno nedeljo: Če pa ljubezni ne bi imel, nisem nič. Prvi kristjani so zelo dobro razumeli zapoved ljubezni. Rimski zgodovinar Tertulijan piše, da so se jim pogani čudili: Glejte, kako se ljubijo med seboj. Krščanska ljubezen ima zelo široko polje. Kristjani, ki prav razumejo Kristusovo naročilo ljubezni in pomen njegovega zmagoslavnega vstajenja, so nujno apostoli in misijonarji. Ni treba, da nosijo križ v dvignjeni roki, kot so romantiki prikazovali misijonske delavce. Njihovo apostolsko in misijonsko delo je vsakdanje delo, združeno z drobnimi opravki, ki jih zahteva poklic, stan, služba. Vsak trenutek se zavedajo, da so del Kristusovega skrivnostnega telesa — Cerkve, da so združeni z ostalimi tudi po moči Kristusove ljubezni do svoje Cerkve.

Kristusovo trpljenje in smrt

na križu je zadobilo pravo mesto šele v luči njegovega vstajenja. Apostoli so se bali in so se skrili po Kristusovi smrti. Če Kristus ne bi vstal in jim s tem dokazal verodostojnost svojih izjav, bi ostali skriti in svet ne bi sprejel krščanskega odrešilnega izročila. Zato povdarjanje trpljenja in križa ni prvotni namen postnega časa. Povdarek trpljenja in smrti na križu se nagiba v smer zasebne in sentimentalne pobožnosti, ki ni vedno v skladu z vse — združujočo krščansko ljubeznijo v liturgičnem duhu, kjer se vedno povdarja občestvo vernikov.

Apostolom in po njih prvim kristjanom je velika noč bila osrednja točka njihove vere in vsega življenja. Kristusovo vstajenje jim je spremenilo dotedanjo življensko filozofijo, ki je bila navezana na materijalistično pojmovanje sveta. Vstajenje je zanje in za ves poznejši krščanski svet pomenilo preobrat v zgodovini. Čas življenja na zemlji jim je prenehal biti začetek in konec vsega, postal jim je pot k cilju. Zavedali so se globlje pomena svojega življenja. Kakor vstali Kristus v večnosti nadaljuje in ohranja sadove svojega življenja na zemlji, tako bomo tudi vsi kristjani, združeni s Kristusom, nesli s seboj v večnost posledice naših uspehov in neuspehov na tem svetu.

Velika noč nas uči, da ni smrt ampak življenje osrednja točka realnosti. Naše osebno trpljenje, v katerem se prepogosto izgublamo, ima le toliko pomena, v kolikor ga združujemo z občestvenim življenjem Cerkve. Cerkev je zmagoslavna nositeljica Kristusovega izročila — občestvo svetnikov — tu na zemlji in v večnosti.

H. G.

Aleluja!

Starši in duševni razvoj otroka

Zanimanje za duševno prizadete otroke se je ob koncu prve svetovne vojne razvilo v znanstveno raziskovanje. Moderna psihologija in psihiatrija si prizadevata, da doprineseta vsaka svoj delež k študiju in zdravljenju duševnih motenj otrok.

Področje, katerega psihiatrija in psihologija smatrata za enega od najvažnejših in odločilnih činiteljev za normalen duševni razvoj otroka, je družinsko okolje. Družina je prvo okolje, v katerem živi vsak otrok, ne po lastni izbiri, pač pa po volji staršev in je nanj redno navezan vse dotlej, dokler

ne doseže zadostne zrelosti in se sam iz nje izključi. Družina je prvo in istočasno tudi neobhodno potrebno psihološko okolje. Kakor rast neke rastline ne zavisi le od njene lastne biološke zmožnosti razviti se in dozoreti, pač pa tudi od okolja, v katerega je vsajena (zemlja, vreme, vrtnar, itd.), podobno se dogaja otroku. Vplivi, ki izhajajo iz družinskega okolja morejo nanj vplivati dobro ali slabo; morejo krepiti njegov duševni razvoj ali pa ga ovirati. Ker je otroku družina tako važno družbeno okolje in ker v njem živi po volji staršev, zato je najvažnejša dolžnost staršev vsakemu otroku omogočiti tako družinsko okolje, ki mu bo v pomoč pri njegovem duševnem razvoju.

Namen vsakega otroka je, da se razvije v zrelo osebnost, v človeka z lastnostmi in sposob-

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
želi vsem rojakom
DRUŠTVO SLOVENCEV V TORONTU
in SLOVENSKI SVET

nostmi reševati in obvladati svoje osebne probleme, v človeka sposobnega ljubiti in ljubljen biti, sposobnega ustvariti si bodočnost, s katero si bo mogel uveljaviti v družbi in bo ž njo osebno zadovoljen. Doseganje tega cilja je dolgo in zamotano; otrok dozoreva postopoma in, kar je posebno važno, na svoj lasten način. Vsak otrok na svoj lasten način rešuje probleme vsake stopnje dozorevanja, na svoj način razvija svoja naravna nagnenja in težnje, se bogati v izkušnjah, na svoj način kaže zametke ustvarjalnih zmožnosti že prav v zgodnji mladosti. Vse to se v njegovi duševnosti poraja, nastaja in se začinja oblikovati, ko je njegov svet skoro edino le družinsko okolje; odtod tako velik pomen družine. Ker sta mati in oče na čelu te najmanjše družbene celice, zato so njihovi pogledi na družino in na vzgojo otrok tako važni; od njih zavisi celotno vzdušje družinskega okolja. Od sposobnosti staršev, poznati in razumeti svoje otroke, zavisi sreča in razvoj otrok; čeprav se otrok razvija in takorekoč sam vzgaja, je kakor rastlini tudi njemu potrebna pomoč od zunaj. To pomoč mu dajejo starši v obliki vzpodbujanja, usmerjevanja in omejevanja.

Družina more vršiti svoje vzgojno poslanstvo le preko individualno različnih članov družine, od katerih vsak živi svojo posebno vlogo: eden vlogo matere, drugi vlogo očeta, tretji vlogo otroka. Otrok, na primer, mora videti in čutiti v materi predvsem ljubezen, v očetu avtoriteto, v samem sebi neko tretje bitje, različno od staršev. Otrok more razviti svoj lastni jaz le v stiku z individualno različnimi osebami; prvi dve osebi, s katerima pride otrok v stik so starši. Kadar, na primer, otroku ni dano zaznati dveh različnih vlog matere in očeta (kadar starši v strahu, da bo kaznovanje ali omejevanje rodilo slabe uspehe, dajo otroku popolno svobodo; ali kadar mati hote ali nehote vrši še vlogo očeta) je otrokov zgodnji duševni razvoj bistveno prizadet.

Od rojstva pa tja do konca prvega leta je otrok s svojo materjo kar najtesneje povezan

in od nje popolnoma odvisen. Zaradi svoje popolne odvisnosti se more počutiti varnega le v toplem materinem naročju. Čuti se varnega in sprejetega le, če je ljubljen. Občutek varnosti in sprejetja v prvem letu starosti sta dva najvažnejša temelja in psihološka pogoja za uravnovešenost poznejše osebnosti. Otrok, ki je doživel občutek, da ni ljubljen, da ni sprejet, da je zavračán, je pozneje žrtev raznih duševnih motenj. Ker mu v tej najnežnejši dobi mati predstavlja ves svet, ki ga pozna, mu pomeni, če ga mati ne ljubi, da ga ves svet ne mara. Mati, ki otroka ne sprejme ali sprejme le z odporom, ki zanj nima časa ali potrpljenja, prizadene otroku

tudi oče vršiti svojo vlogo v družini; oče mora biti otroku predstavnik avtoritete. Te, seveda, oče ne sme prikazati v vlogi policajca, sodnika ali vojaka. Oče, ki vzbuja strah, ki želežno hoče, da se vse izvrši po njegovem, bo morda vzgojil vojaško poslušnega otroka, a bo gotovo v njem istočasno razvijal tudi duha upornosti. Upornost bo prej ali slej izbruhnila v odkrit odpor najprej proti avtoriteti doma (proti očetu) in pozneje proti avtoriteti na sploh.

Oče, ki ne vrši svojih dolžnosti je kriv, da mati prevzame njegovo vlogo v družini. Oče ne vrši svojih dolžnosti, kadar se jih ne zaveda, kadar jih noče ali ne more vršiti (če je zaradi

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi vsem rojakom

PREKMURSKA FOLKLORNA SKUPINA

precejšnjo psihološko poškodbo.

To sicer tako važno in tako intimno razmerje do matere se mora končati približno ob vstopu v drugo leto starosti, ko mora otrok napraviti korak dalje v svojem življenju v družbo. Mati stori veliko napako, če otroka zadržuje v detinskem razmerju do sebe; otrok se ne bo mogel smatrati za bitje različno od matere, bo podaljševal dobo detinstva, bo do očeta, s katerim mora deliti mater, zavzel nenormalno, tekmovalno razmerje.

V drugem letu življenja pride otrok v stik s svojim očetom. Kakor mati, tako mora

poklica večinoma zdoma, če je prezaposlen v poklicu, preveč aktiven v delu pri organizacijah, itd.).

Otrok se tako telesno kot duševno razvija postopoma, po nekem redu. Kakor telesna rast in delovanje organov, tako tudi duševne in umske zmožnosti zahtevajo časa, vajo in ponavljanje, da se dokončno ustalijo. Vsaka nova zmožnost se uvede, kadar je pogoj za njo dan. Nespametno je zato otroka siliti v višjo stopnjo razvoja, ko za njo še ni sposoben. Na primer, otrok, ki ga starši silijo, da čimprej preide dobo čebljanja, bo zaradi siljenja »lepo« govornil, a se bo pozneje, ko bi

BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi vsem članom prijateljem in znancem

SLOVENSKA TELOVADNA ZVEZA

Knjiga o koncentracijskih taboriščih v Rusiji

Novembra 1962 je izšla v Moskvi knjiga: »En dan v življenju Ivana Denisoviča«. Avtor knjige je Alexander Solženicyn.

Dva meseca kasneje, januarja tega leta, je že izšel v New Yorku angleški prevod. Izdajalec »F. A. Praeger«.

Avtor, ki je preživel tudi sam dolga leta v ruskem koncentracijskem taborišču, s kruto realnostjo popisuje življenje v teh suženjskih taboriščih, vsa ponižanja in cinično teptanje najosnovnejših človeških pravic.

Knjiga je politično eksplozivna in je zanimivo, da je bil odobren njen tisk v Rusiji. Izdaja 95.000 izvodov je bila razprodana v enem dnevu.

Zelo koristno bi bilo, če bi knjigo izdala v slovenskem prevodu »Slovenska Kulturna Akcija« v Argentini. Tako bi Slovenci v zamenjstvu in po možnosti oni doma prišli do knjige, ki je najbolj dramatičen prikaz, ne samo životarjenja v ruskih taboriščih, ampak vsega sovjetskega življenja.

že moral pravilno govoriti, povrnil k čebljanju, ali pa imel kakšno govorno težavo. Razne zmožnosti se ne razvijejo pri vsakem otroku ob istem času; vsak otrok ima svoj razvojni čas, ki je, čeprav se ne sklada popolnoma z »uradnim« razvojnimi časom, še vedno normalen, in je seveda normalen in pravi zanj, kar je najbolj važno.

Vsaka doba otrokovega razvoja je polna novih situacij in novih problemov; starši bi morali ob vsakem času in za vsakega otroka posebej vedeti, na kateri razvojni stopnji se nahaja, kje in katere so njegove težave. Že v zgodnji otroški dobi se pokažejo duševni nasledki, poteze, ki se odraslim zdijo napake, grehi, pa so često le otroški način obrambe lastnega jaza. Starši morejo sami ugotoviti zakaj njihov otrok uporablja taka sredstva kot so trma, nevoščljivost, jeza, kraja, laž. Če bi na to gledali le z moralnega stališča bi storili napako in delali otroku krivico. Prvorojeni, a tudi drugorojeni otrok

sta navadno nagnjena k nevoščljivosti. Isti duševni slabosti lahko zapade tudi otrok, ki zaradi kakšne fizične ali duševne manjvrednosti ne more tekmovali z drugimi otroci in tako ne more obdržati svojega mesta v družini ali med vrstniki. Prve otrokove »laži« so dostikrat le naravna obramba njegove lastnine, njemu zaupane tajnosti, obramba pred tujimi odraslimi, tudi osebna zaščita pred prehudo kaznijo. Otrokova trma in jeza sta tudi lahko le otroška načina samoobrambe, obrambe njegove lastnine, njegovih pravic in potreb. Nekateri otroci se igrajo s tem, da »kradejo«, na primer, igrače; s »krajom« merijo svojo prebrisanost. Spet drugi ukradejo igračo, ker jim je izredno všeč; tretji kradejo ker si hočejo pridobiti čim več »imetja«.

Nekateri otroci so bolj boječi kot drugi. Strah, občutek samote se je pri njih abnormarno povečal in obdržal; težko se navadijo na tuje ljudi in tuje prostore, vedno potrebujejo spremljevalca in varuha. Pri nekem otroku se lahko pojavi bojazen, če je hudo kaznovan za vsako nerodnost, ki jo napravi. V nekaterih družinah je celotno vzdušje tako (nered v družinskih odnosih, ekonomska negotovost), da otrok živi v stalni bojazni. V takem stanju tak otrok, na primer, ne more uspevati v šoli, čeprav je umsko normalno razvit.

Starši, ki dobro opazujejo razvoj svojih otrok, vedo ne le za njihove napake in slabosti, ampak tudi za njihove dobre lastnosti, zmožnosti, nagnjenja in težnje. Zelo enostransko pomoč prejme otrok od staršev, ki se omeje le na negativno stran vzgoje, to je, na preprečevanje slabih navad, itd. Prav tako, če ne še bolj važna je pozitivna stran vzgoje, to je, odkrivanje in razvijanje naravnih sposobnosti, navajanje h krepitvi, itd. Zgodaj se pokažejo posledki bodočih zmožnosti, posebna zanimanja, itd. Vsemu temu je treba dati prilik in možnosti za razvoj. Koliko talentov bi se moglo razviti, če bi starši opazili za kaj je njihov otrok naravno obdarjen. Starši morejo pomagati otroku pri njegovem razvoju, če mu nudijo zadosti prilik (doma in izven doma) za izkušnje. Z izkušnjami se otrok bogati, poveča se

Slovenska šola v tujem okolju

Slovenci se lahko ponašamo, da imamo svoje šole v okolju, ki je slovenstvu tuje. Čisto naravno je, da mati in oče želita, da bi njuni otroci znali vsaj govoriti njun jezik, če jim že ne moreta vlti zavesti in ponosa na svoje slovensko pokolenje.

Slovenska šola v tujem okolju je pa v vsakem oziru draga stvar. Učiteljstvo žrtvuje svoj čas, ki ga odtrga lastnemu razvedrilu in počitku. Otrokom slovensko šolanje krati njih prosti čas in so bolj obremenjeni kot njihovi tovariši v vsakdanjih šolah. Tudi slovenski starši plačujejo povečan davek za dodatno izobrazbo otrok, davek na času in sredstvih.

Skoraj da nastaja vprašanje ali uspehi slovenske šole odtehtajo visoko ceno. Prav bi bilo, da bi tisti, ki se s šolo poklicno ukvarjamo in starši o tej postavki skupaj in često razmišljali. Naj bi bil cilj teh razmišljanj: znižati ceno in zvišati uspehe. Zvišati uspehe, se pravi, da bi otroci izhajajoči iz slovenskih družin, a rojeni izven Slovenije obvladali slovensščino tako, kot bodo obvladali jezik dežele, kjer živijo; da bi vse življenje lahko brali slovenske knjige in bi se s Slovincem v njegovem jeziku pogovarjali. Bodo slovenske šole dosegle ta cilj? Bojim se, da samo v redkih primerih.

V NEDELJO, dne 4. AVGUSTA 1963

bo na SLOVENSKEM LETOVIŠČU (pri Bolton-u)

4. SLOVENSKI DAN

To je največja slovenska narodna manifestacija v Kanadi.

VSI V LJUDNO VABLJENI

Prireja Društvo Slovencev v Torontu in Slovenski Svet za Kanado.

mu samozavest, zavest sposobnosti, zavest uspešnosti in samostojnosti.

Čeprav se vsak otrok, kot je zgoraj rečeno, razvija na sebi lasten način pa bi starši morali, kadarkoli opazijo, da se je duševni razvoj otroka vidno oddaljil od običajne norme, iskati poklicne pomoči s prav tako vnemo kot to storijo v primeru telesne bolezni ali poškodbe. V družinskem zdravniku imajo prvega svetovalca, ki jih, če je potrebno, napoti do specialistov: psihologa, psihiatra ali nevrologa. Zaradi otroka samega, zaradi blagostanja ostalih članov družine in zaradi lastnega pomirjenja naj bi se starši nikdar ne pomišljali iskati pomoči pri teh specialistih, kajti v mnogih primerih se da otroku v resnici pomagati. Le specialist more ugotoviti vzrok razvojne motnje, ali motnje duševne zmožnosti in priporočiti pravi način ravnanja in zdravljenja.

Tudi v primeru, ko se otrok po mnenju staršev popolnoma

normalno razvija, starši mnogo pridobijo, če izkoristijo pomoč, ki jim jo more nuditi psiholog. Psihološka pomoč je priporočljiva tudi za rešitev ostalih problemov, ki so omenjeni v tem članku (prevelika navezanost otroka na mater, upornost, kraja, laž, trma, boječnost). Psiholog more na podlagi opazovanja in testov oceniti otrokovo osebnost, stopnjo njegovega duševnega razvoja, ugotoviti more otrokova nagnjenja, lastnosti in zmožnosti, in dati staršem nasvet, kako naj z otrokom ravna. Psihologov opis otrokovih dejanskih sposobnosti in nesposobnosti more staršem pomagati otroka bolj poznati in razumeti. Lažje jim bo presoditi, kaj morajo otroku nuditi, da razvije svoje zmožnosti v najvišji meri, na drugi strani pa bodo vedeli, česa od otroka ne morejo pričakovati ter ga zato ne bodo obremenjevali z nalogami in zahtevami, ki jim ni kos.

Prepogost je namreč pojav pri naši mladini, da sovražijo slov. šolo, kot pravijo. Zdi se mi, da je to nenaraven pojav. Otroci so namreč po naravi nagnjeni k zvedavosti in vedoželjnosti. Če jim šola torej prikazemo v pravi, lepi luči, in če šola tej zvedavosti in vedoželjnosti skuša pravilno ustreči, se jim bo šola priljubila in pot k uspehom bo začrtana.

Priljubljenost in nepriljubljenost slovenske šole pa zavisi od več činiteljev. Kakor se vzgoja otrok vedno začne v družini, tako se tudi izobraževanje. Otroci iz družin, kjer lepo slovensko govorijo in kjer mnogo slovensko berejo (zelo dobra vaja za otroke je, če jim kdo na glas bere), in kjer o slovenski šoli slišijo samo lepe stvari, bodo to šolo vzljubili.

Drug činitelj je pa šola sama, njen učni načrt in učila. Otroci se morajo počutiti v slovenski šoli kot v svoji vsakdanji. Podoben red, podobna disciplina in čutiti morajo podobno dobrohotno avtoriteto učiteljstva kot v vsakdanji šoli. Najvažnejša točka je pa prilagoditev programa in učil otrokovi zmožljivosti in miselnosti. Vsakdanja šola in slovenska šola morata korakati vzporedno. Česar ne zahteva vsakdanja šola od otroka, tega ne more sobotna.

Slovenskim otrokom izven domovine kroji njihovo miselnost šola dežele, v kateri so bili rojeni. Kanadska šola n. pr. vzgaja tudi naše otroke za Kanadčane v kanadski miselnosti. Njihovo miselno obzorje kroji drugačno okolje, kot je bilo naše, ko smo še doma pohajali v šole. Kanada je domovina njihovega rojstva in bo verjetno tudi ostala domovina njihove bodočnosti. Toka in miselnosti, ki jo daje ta šola našim otrokom slovenska šola ne more spremeniti. Nikdar ne bo mogla in tudi ne smela iz teh otrok narediti izkoreninjenca iz kanadske miselnosti, ker bi s tem škodovala njihovi bodočnosti in bi razklala njihovo osebnost.

Slovenska šola more torej nuditi samo dodatno izobrazbo, da bodo Kanadčani slovenskega pokolenja znali dobro dva jezika, da bodo vedeli od kje so prišli njihovi starši in da bo-

Začetki slovenskega bogoslužja med Slovenci

do za Kanado najboljše poznali Slovenijo. Tiste slovenske zavesti, ki smo jo mi prinesli od doma, ki imamo korenine še vedno v Sloveniji in njeni tradiciji, slovenska šola našim otrokom ne more dati. Daje samo dopolnilno izobrazbo k vsakdanji šoli.

Otroci bodo od leta do leta bolje spoznavali to dopolnilno izobraževanje in ko bodo videli, da jim daje prednost pred sošolci, bodo to šolo vzljubili.

Iz istega razloga tudi niso najboljše učne knjige za slovenske šole, ki so učila za slovenske otroke na slovenskih tleh. Našim otrokom rojenim v Kanadi je svet »petelinčkov, travnikov z marjeticami, svet naših vasi s kovačem in gostilničarjem, mamica z metlo v roki . . .« tuj in zato nepriljubljen. Njim oblikuje obzorje Kanada, veliko mesto, avtomobil, velecesta, daljave, jezera, farme . . . in to svoje okolje naj se učijo spoznavati v slovenskem jeziku. Zato bi potrebovale naše šole slovenskih knjig, ki bi opisovale svet, ki otroke resnično obdaja, v slovenskem jeziku. Slovenščina bi jim tako opisovala svet njihove vsakdanje realnosti; bila bi jim bliže in bolj vzporedna jeziku njihovih vsakdanjih šol. Svet, ki je bil in je v Sloveniji, bodo spoznavali pozneje, ko bodo znali slovensko, da bodo lahko brali knjige, ki ta svet opisujejo. Naše šole potrebujejo torej knjig, ki bodo napisane v Kanadi, v Ameriki, Argentini v miselnosti otrok, ki so v teh deželah rojeni in ki bodo opisovale okolje, ki ga vidijo, ki jim je blizu in v sredi katerega živijo. Tako šole bi nujno vzljubili.

Še eno stvar bi dodala k skupnemu razmišljanju, a ne da bi se hotela spuščati v podrobno organizacijo slov. šol. Nedelja naj bi postala res to kar je: Gospodov dan, namenjen bogočastju in počitku. Nedeljskega počitka so potrebni otroci in ga je potrebno učiteljestvo. In pa, da bi družine imele vsaj en dan v tednu, s katerim same razpolagajo, da ga morejo preživeti skupaj.

Organizacija staršev in učiteljev bi mogla rešiti mnogo problemov v korist naši mladini in njeni bodočnosti.

M. S. Markeš

1. Iz pisma papeža Janez VIII. sv. Metodu:

»Pismenke, ki jih je iznašel filozof Konstantin, da se tudi v tem jeziku glasi Bogu hvala, popolnoma odobravam in zapovedujem, da se v tem jeziku oznanjuje evangelij in razglašajo Gospodova dela. Saj nas sveto pismo poziva, naj Vsemogočnega ne hvalimo le v treh, marveč v vseh jezikih. Veri pa nikakor ni nasprotno, če se sveta maša bere v slovenskem jeziku, če se tako berejo evangeliji, pisma apostolov, in vrši tako tudi druga božja služba. Saj je tisti Bog, ki je ustvaril tri glavne jezike, hebrejskega, grškega, latinskega, v svojo čast, ustvaril tudi vsa druga. Vendar pa naročam radi večjega ugleda, da se po vseh cerkvah evangelij bere najprej latinsko in potem slovensko, da ga razume ljudstvo. Ako pa želiš ti, ali žele tvoji knezi, da se mašuje latinsko, naj se sveta maša opravi v latinščini.«

S tem dokumentom je papež Janez potrdil nadškofu sv. Metodu pravice glede slovenskega bogoslužja, ki mu jih je bil dal že poprej papež Hadrijan II. (Prevod dokumenta je objav-

ljen v knjigi Dr. Josip Gruden, Zgodovina slovenskega naroda. 1. zv. Celevec, 1910 str. 58.)

Janez VIII. je svojo odločitev pismeno izročil sv. Metodu, ko je bil ta na obisku v Rimu, kamor je šel ponovno l. 879. Slovensko bogoslužje se je začelo že prej, pred 1100 leti, ko sta prispela na Moravsko brata Konstantin in Metod, spomladi l. 863.

2. Prihod Konstantina in Metoda med Slovane.

L. 862. sta prosila moravska kneza Rastislav in njegov nečak Svatopluk bizantinskega cesarja Mihaela, naj jima pošlje misijonarje, ki bodo znali jezik Slovenov. K njim so sicer prihajali — pravita kneza v pismu — misijonarji z zahoda, a so učili vsak po svoje in ljudstvo jih ni razumelo. Cesar je odbral zato poslanstvo solunske brata Konstantina in Metoda, ki sta obvladala macedonsko slovensko narečje. Konstantin je stavil pogoj, da se jima dovoli raba slovenskega jezika v bogoslužju. Sam je izumil glagolske črke in je prevajal bogoslužne knjige v narečje, ki ga je obvladal, a je bilo

čisto razumljivo tudi Slovanom, med katere je odhajal misijonarit z bratom.

Misijonarja sta začela svoje delo na Moravskem. A na poti v Rim, l. 866, sta se ustavila pri panonskem knezu Koclju, ki se je navdušil za njegovo delo, se sam naučil glagolice (tako se je nova pisava imenovala). in je zbral kakih petdeset učenecv za pouk v novem obredu in vzgojo za duhovski stan.

3. Rim sprejme slovansko bogoslužje.

Pozno l. 868. sta brata prispela v Rim. Papež Hadrijan II. ju je sprejel s svojim dvorom pred mestom in je sam vodil slovesno procesijo, ki je šla z njima skozi mesto. Blagoslovil je glagolske liturgične knjige, ki sta jih prinesla s seboj, in jih položil na oltar cerkve Santa Maria Maggiore. V tej cerkvi se je slovesno brala prva maša v slovanskem bogoslužju v Rimu, trije slovanski duhovniki so bili posvečeni tam. Par dni nato se je brala slovesna maša v tem bogoslužju na grobu sv. Pavla, pri kateri sta asistirala dva škofa iz Rima, eden od njih je bil papežev tajnik.

Konstantin, ki je bil že slabotnega zdravja, je stopil v Rimu v samostan, privzel ime Ciril in l. 869. umrl. Metod je ostal v Rimu. V tem je poslal knez Kocelj prošnjo papežu, naj pošlje Metoda nazaj med Slovane, kar je papež storil, in je v pismu knezom Rastislavu, Svatopluku in Koclju potrdil pravice Metoda, da uči, pridiga in mašuje v domačem jeziku in prevaja cerkvene knjige v ta jezik.

Ob povratku je Metod ostal pri knezu Koclju v Panoniji. Leta 870 je spet obiskal Rim in se vrnil od tam kot nadškof Panonije. Kmalu nato so ga bavarski škofje, ljubosumni, ker so imeli svoje račune — ki so bili tudi politični, ne le cerkveni — s slovanskimi kneževinami, zaprli za dve leti. Izpustili so ga šele na oster pritisk papeža. Metod se je vrnil h Koclju, kjer je med drugim ustanovil tudi bogoslovno šolo. L. 874. pa Kocelj izgine iz zgodovine. Nemci so prevladali nad njim. Poslednja neodvisna slovenska država propade in Metod odide na Moravsko. Spet ga tožijo v Rim nemški škofje, dolžijo ga

HRANILNICA IN POSOJILNICA SLOVENSkih ŽUPNIJ V TORONTU

želi vsem članom in rojakom VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Slovenski Pridružitve se naši Hranilnici in Posojilnici. V petih letih je članstvo porastlo na 800 članov, ki imajo preko pol milijona dolarjev naloženega na hranilne vloge in osebne čekovne račune.

618 MANNING AVE., TORONTO 4

LE 1-8475

VESELO ALELUJO

želi

PROSVETNO DRUŠTVO »BARAGA« TORONTO

SLOVENSKE POTNIŠKE AGENCIJE želi jo

BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Potovanja, Dokumenti, Notar, Dinarji, Knjige etc.

WORLD TRAVEL SERVICE LTD.

258 College Street, Toronto, Ont.

Podružnica: 3968 St. Lawrence Blvd., Montreal P.Q.

Tel.: WA 3-4868

Tel.: VI 4-5292

krivoverstva in seveda tega, da uvaja slovansko bogoslužje. Metod odide v Rim l. 879., dokáže svojo pravovernost in papež Janez VIII. mu v pismu, ki smo ga navajali zgoraj, potrdi privilegije glede liturgije in jezika.

L. 885. je Metod umrl, slovansko bogoslužje na Moravskem je papež Štefan VI. prepovedal. Metodovi učenci so bili izgnani in so odšli v južnoslovanske dežele, posebno v Dalmacijo in Bolgarijo.

Madžarski vdor v Panonijo je uničil skoraj vse sledove krščanstva, ki sta ga med Slovence prinesla sv. brata. Le nekaj slovenskih župnij v Prekmurju je preživelo katastrofo.

4. Vpliv slovanskih apostolov med Slovenci.

Krščanstvo so med Slovence prinašali misijonarji že pred Konštantinom in Metodom — zlasti iz Ogleja (Aquileia) v Italiji in iz Salzburga. Toda metode zlasti nemških misijonarjev niso bile vedno prav krščanske. Slovensko liturgijo pa sta prinašala brata Konštantin in Metod. Uničenje njenega dela pod pritiskom tujcev — krščanskih in poganskih — je zavrlo napredovanje in razvoj slovanske kulture, ki je kazala tako lepe začetke.

Vendar njun vpliv ni izostal. Zgodovinarji se čedalje bolj nagibajo k mnenju, da je tudi prvi spomenik knjižne slovenščine (»brižinski spomeniki«) nastal pod vplivom bogoslovne šole v Panoniji (gl. A. Kuhar, *The Conversion of The Slovenes, the German-Slav Ethnic Boundaries in the Eastern Alps, New York — Washington, 1959, str. 162—163.*). Prav tako se je širilo glagolsko bogoslužje po Sloveniji, pod direktnim vplivom Metoda ali pa kasneje pod vplivom iz Dalmacije in Istre: v 15. stoletju je bila raba tega bogoslužja izredno razširjena v ljubljanski, goriški in tržaški škofiji. (Kuhar. str. 164)

Letošnjo pomlad poteka 1100. leto prihoda solunskih bratov misijonarjev med Slovane. Letošnje leto je tudi drugo leto drugega vatikanskega cerkvenega zbora, ki bo med drugimi odločal o uporabi narodnih jezikov v bogoslužju. Slovenci imamo v narodnem bogoslužju

II. Razstava slov. tiska v Torontu

SKP društvo »Baraga« letos že drugič prireja »razstavo slovenskega tiska« v Torontu. Sodelovale bodo predvsem založbe, ki izdajajo knjige, revije in časopise izven meja ožje domovine. Prireditelji razstave bi želeli prikazati vsaj približno sliko kulturnega ustvarjanja na leposlovnem, versko-ideološkem in časopisno-informativnem področju.

Na razstavi bodo zastopane sledeče založbe: Slov. Kulturna Akcija iz Argentine, Svobodna Slovenija, Družba sv. Mohorja iz Celovca in Celja, Družabna Pravda, Ameriška Domovina, Božja Beseda, Duhovno življenje, Katoliški misijoni, Klic Triglava, Slovenska država, Ave Marija in še nekaj drugih.

Razstava se bo začela **v soboto popoldne 30. marca**. Zvečer istega dne bo Slov. Kat. Akademsko stareinstvo priredilo kulturni večer, posvečen slovenski besedi. Glavni govornik, večera bo pisatelj Karel Mauser iz Clevelanda, Ohio.

V nedeljo 31. marca bo razstava odprta za ogled ves dan. Z razstavo bo združen »knjižni semenj«, kjer bo vsakdo lahko dobil tiskano besedo za majhen denar. Nekatero založbo so v ta namen dovolile znižanje cen posameznim knjigam in revijam.

Ali bo razstava uspela ali ne, ali bodo razstavni dnevi praznik slovenske pisane besede ali ne, je odvisno tudi od tebe, ki bereš te vrstice. Pridi na razstavo!

Predsednik
SKP Društva »Baraga«

starodavno in slavno tradicijo. Prav zaradi te tradicije smo v novejšem času dobili privilegije za uporabo slovenščine v cerkvi, ki jih veliki narodi nimajo. Če se bo uporaba narodnega jezika v bogoslužju še razširila, bo ta dogodek sovpadal prav z našim obhajanjem enajste stoletnice začetka misijonov sv. Cirila in Metoda.

R.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE želi

JOŽE KASTELIC

gradi modernim razmeram odgovorjajoče domove. — Priznani gradbenik in predsednik TRIGLAV Construction Co. Ltd.

30 Victor Ave., Toronto 14, Ont.

Tel.: CL 5-2071

VESELO ALELUJO želi

Deset slovenskih gospodarjev je združenih v

TRIGLAV CONSTRUCTION Co. Ltd.

ki gradi naprednim razmerom odgovorjajoče enodružinske Bungalow in večdružinske Apartments v Torontu in okolici.

30 Victor Ave., Toronto 14, Ont.

Tel.: CL 5-2071

DELO V SKUPNOSTI

Radi govorimo o slovenski skupnosti v Torontu. Beseda »skupnost« pomeni, da imajo tisti, ki se v to skupnost prištevajo nekaj skupnega. Za skupnost mora biti neka vez, vez jezika, vez skupne usode in skupnega izvora. To pa ni zadosti. Da tisti, ki skupnost tvorijo, res tudi skupaj ostanejo, morajo imeti tudi nek skupen cilj ali več ciljev, ki so vsem skupni.

Cilje, ki nas združujejo, poskušamo dosegati s pomočjo organizacij. Vsaka teh organizacij ima poseben cilj: Ene želijo dosegati verske cilje, druge finančne, tretje kulturne, četrte izobraževalne, pete politične, šeste splošno narodne. Res je, da tudi vse te organizacije ne zajamejo vseh poedincev, ki spadajo v skupnost, vendar pa lahko rečemo, da so cilji teh organizacij izraz hotenja velike večine, torej izraz hotenja skupnosti.

Na prvi pogled je moč in delavnost skupnosti odvisna od živahnega delovanja posameznih organizacij, ki jo sestavljajo. V glavnem pa je za skupnost važno, kako tisti, ki delajo v organizacijah, vrednotijo svoje delo. Marsikomu, ki je aktiven na enem področju se dogaja, da se je tako zagledal v svoje lastno drevo, da gozda ne vidi. Delo svojega področja precenjuje, na vse drugo pozablja in podcenjuje. Pozablja, da more biti njegovo delo uspešno le tedaj, če bodo tudi druga področja uspevala.

Če gornje misli dobro premislimo, lahko pridemo do dveh koristnih zaključkov. 1. Le tisti bo mogel uspešno delati v katerikoli organizaciji, ki se bo istočasno zanimal za vso skupnost. Kdor bo stalno na tekočem, kaj skupnost dela in misli, kakšne so njene potrebe in možnosti, v čem napreduje in kje nazaduje, ta bo z lahkoto našel najboljša pota za svojo delavnost. Tak splošen pregled bo pa najlažje dosegel, če bo skušal poleg svojega glavnega področja, podpirati s svojim delom tudi druga.

2. Nelojalna konkurenca med organizacijami, skupnosti samo škodi. Drevo, ki mu uspeva samo ena veja, ali samo nekaj vej, ali samo vrh, ni ne lepo in ne koristno; je pohabljeno. Boikotirati neko delo, ki je samo na sebi dobro, samo zato, ker neki »jaz« ni zraven, je izraz egoizma in samopašnosti. Tak samopašnik skupnosti več škodi kot koristi.

Pravilno je zapisal predsednik S. K. Akcije: ... »da je delo na vrhu nemogoče, če ni delovanja na splošni ravnini. Tako je prepričanje vseh članov odbora SKA. Zato predavam v najrazličnejših organizacijah in pišem v vse mogoče revije in liste. Hitro bomo vsi začeli padati navzdol, če se samo na eni veji ali pri eni veliki organizaciji kaj zamaje.«

RŽ

Komunistično gospodarstvo

V slovenski reviji »Tovariš« je bil objavljen dne 19. avgusta 1962 sledeč članek: »Italija nas po prebivalstvu prekaša za dobrih trideset milijonov. Od tujega turizma je dobila lani 900,000,000 dolarjev, s čimer je pokrila svoj zunanjetrgovinski deficit. Naš lanski inkaso od inozemskega turizma pa je znašal 24 (štiriindvajset) milijonov dolarjev . . .

O turizmu se pri nas mnogo piše; o inozemskem turizmu še posebej, odkar smo si natočili čistega vina glede stanja v naših deviznih blagajnah.

Po vsem tem, kar beremo o napakah našega inozemskega turizma, dobi človek vtis, da zapleteno kolesje te gospodarske panoge strahovito škripnje — v vsaki tovarni bi se ob takim škripanju zbrali strokovnjaki in začeli ugotavljati, kdo ne zna streči stroju — da pa skušamo defekte v tem kompliciranem industrijskem mehanizmu reševati s posegi dobrodušnega obrtnika-cehovca ali pa iščemo vzroke za polom samo v pomanjkanju milijonskih investicij. In vendar nam številke povedo, da še sedanji možnosti nismo izrabili stoo odstotno — v Italiji odpade namreč na nočnine in prehrano samo 43% celotnega inkasa od tujega turizma!«

Komunistični gospodarstveniki torej iščejo vzroke zakaj turizem ne uspeva. Kar vprašajo naj inozemskega turista — ko bo enkrat v svoji domovini — kaj mu ni bilo povšeči. Verjetno bodo dobili iste odgovore, kot jih dobimo mi, ko govorimo s turisti, ki so obiskali Jugoslavijo. Ti so: zanemarjenost restavracij in hotelov, izredno slaba in počasna postrežba, neokusna hrana in često nesnaga. Teh pomankanj mednarodni turist ne trpi in jih ne bodo odpravili z raznimi normami, ampak z incentivi katere morajo dati ljudem, ki delajo na tem polju.

Upajmo, da bodo jugoslovanski komunisti prišli enkrat do tega, do česar je prišel, po štiridesetih letih žalostne izkušnje, Hruščev; ta je dejal »Rusi niso idealisti, zato jim je potreba dati materjelno nagrado

za zvišanje proizvodne kvantitete in kvalitete. Moramo uvesti gotove kapitalistične metode, da poživimo gospodarstvo.«

Želeti bi bilo, da bi jugoslovanski komunisti že enkrat spoznali, ne samo, kar je spoznal Hruščev, ampak, da bi uvideli, da najboljša rešitev za gospodarstvo je, da je v privatnih rokah in to predvsem gospodarske panoge kot gostinstvo in hotelirstvo, obrt, trgovina in poljedelstvo. Na teh poljih komunistično gospodarstvo najbolj šepa. Na drugi strani pa v zapadnih državah s socialistično vlado (n.p. Švedska) nikomur niti na pamet ne pride, da bi podržaval te panoge, kajti vsak ve, da bi slabo delovale.

Te naše želje so sicer neumestne, kajti komuniste dejansko ne zanima gospodarska efektivnost, ampak predvsem absolutna komunistična kontrola vsega prebivalstva. Naredijo vse — pa naj bo še tako neumnost, da ja ne bo kdo gospodarsko neodvisen od njih. Zato nameravajo v Sloveniji celo šivlje in frizerje podržaviti.

Človek bi jih spomnil le na eno, materjalistična razlaga zgodovine delno drži; ko gospodarski razvoj družbe pride do ene gotove stopnje in trenutni gospodarski sistem zavira nadaljnji razvoj, je ta zastareli in neokretni gospodarski sistem odpravljen z reformami (če so oblastniki pametni) ali pa z revolucijo (če so oblastniki dogmatiki in slepi). Danes je komunistično gospodarstvo v takem položaju; to ni napredno gospodarstvo, kot se komunisti trkajo na prsa, ampak je zaostalo, zaviralno in okostenelo. Svobodno gospodarstvo v Zapadni Evropi — ki je elastično in se hitro prilagodi novim potrebam in razmeram — bolj hitro napreduje kot komunistično in kar je najvažnejše, poleg politične in osebne svobode, nudi svojim ljudem nepri-

merno več dobrin.

Prepad med svobodno in komunistično Evropo se stalno večja in se bo z dokončno organizacijo zapadne Evrope še hitreje večal.

Ljudje v komunističnih državah to vidijo, kljub berlinskemu zidu in raznim drugim zavesam. Večina je že uvidela, da komunistično gospodarstvo ne funkcioniira, svobodno pa delu-

je, ali bolje, komunistični gospodarski sistem je okoren in slab, svobodni sistem je boljši kljub gotovim pomanjklivostim.

Koliko časa bodo ljudje v komunističnih državah še potrpežljivo čakali in se zadovoljili z obljubami se ne ve. Če se komunistični mogotci ne bodo spametovali, ne bo dolgo, ko bo prišlo do resnih političnih problemov.

Neuspeli poskus v slov. pravopisu

Sredi leta 1962 je v Ljubljani izšla najnovejša izdaja slovenskega pravopisa. Z njo je ožji krog slovenistov, pod okriljem Slovenske akademije znanosti in umetnosti, skušal — brez dvoma z dobrim namenom — uvesti nekaj sprememb v naši pisavi: odpravile naj bi se pripone -alec/-alka, -ilec/-ilka, -alski/-alska, -ilski/-ilska, ter -alstvo/-ilstvo. Zamenjale naj bi se s priponami -avec/-avka, -ivec/-ivka, -avski/-avska, -ivski/-ivska, -avstvo/-ivstvo. Po tem novem pravilu, namesto »dajalec« bi morali pisati »dajavec«, namesto »plazilec« bi dobili »plazivec«, itd. Pisati bi morali tudi »dajavski«, »plazivski«, ali pa »prebivavstvo«, »oživstvo«, itd.

»Pisava na -avec, -ivec, piše pravopis, je enotna, dosledna, preprosta in po velikanski večini edina zgodovinsko upravičena, predvsem pa ima to prednost, da ne zavaja v elkanje. Morda se bo nekaterim skrajna zdela nenavadna, vendar se ji bomo zaradi velikih prednosti sčasoma vsi zlahka privadili.« (stran 72).

Stvar pa ni bila tako enostavna kot so si avtorji pravopisa mislili. Najprej je treba priznati, da sprememba sploh ni bila nujna niti se ni čutila potreba po njej. Po drugi strani, če bi se že hotela uvesti kaka poenostavitev v pravopisu, bi vendar bilo neprimerno lažje odpravi-

ti tistih par redkih slučajev, kjer imamo -avec, -ivec v glagolskih izpeljankah prav brez potrebe (ponavljavec, volivec in podobno). To bi se bilo brez dvoma obneslo.

Uvedena sprememba pravopisa je bila razen tega le delna in nedosledna. V ničemer ni bila zgodovinsko upravičena. Marsikje je bila nasilna. Uvedla je na primer: zajemavka, a pustila je: zajemalnik, zajemalen/zajemalna. Pripone -alen/-alni, -alna, -alno, itd., ter -alnik/-ilnik, -alnica/-ilnica so ostale nepspremenjene (tilnik, kosilnica, pralnica, itd.). Celo besede kot »slušalka (telefonska), kopalke, kotalke, itd.« so marale ostati nepspremenjene: izjeme v novem pravilu. Razlogi za njihovo ohranitev ne drže. Črka »l« v besedah kot »polž, dolg, molk, itd.« je tudi še ostala.

Pravi se, da je slovenski jezik izgubil čut razlike med mehki in trdimi soglasniki, ki jih opažamo v ruščini, ukrajinščini in ostalih severno-slovenskih jezikih. To ni popolnoma točno. Razlika med »l« in »lj« se danes pravzaprav jača, isto bi lahko rekli za »n« in »nj«, in celo »r« je ohranil svojo mehko vrednost na kraju besed kot »motor, vratar, ropar, itd.«. Nekaj se opaža tudi pri črkah »d« in »t«. Nas tu zanima predvsem črka »l«. Slovenci imamo pravzaprav tri različne »l«: trdi »l« (polž, dolg) ki se izgovarja kot kratki »u« približno kot v poljščini, mehki »l« (ljub, ljudje, ljut) in srednji »l«, ki se je razvil zlasti pod vplivom italijanskega in nemškega jezika ter povečini nadomestil ostala dva (ladja, lep, lipa, loka, luknja). Takozvano elkanje, živ, novejši pojav, pa nas zopet vodi k razlikovanju med mehkim in

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE želi

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

ANTON'S MEAT MARKET

SE PRIPOROČA A. BAUDEK

633 Vaughan Rd. na vogalu Oakwood

RU 3-0423

trdim »l«. Potrebno bi ga bilo le pravilno usmerjevati, ne pa pobijati, saj nas le zbližuje s severnimi in vzhodnimi slovanskimi jeziki in marsikje je že tako uveljavljeno, da se ga niti avtorji pravopisa niso več upali dotakniti (kotalke, itd.). Avkanje tu zveni že popolnoma dialektalno (gorenjsko, koroško).

Slovenski jezik seveda ima svoje pripone -avec, -ivec, itd., vendar so te pripone le izpeljanke iz pridevnikov na -av, -iv (takozvanih glagolskih pridevnikov: bahav, nagajiv, itd., ki nam dajo: bahavec, nagajivec, itd.). Nekaj besed sega verjetno celo nazaj v čase ko smo Slovenci še poznali gerundij na -av/-avši, -iv/ivši, nekatere so bile izposojene iz drugih slovenskih jezikov ali pa skovane po drugih slovanskih vzorih. Sem lahko štejemo: brivec, delavec, ostrivec (posebni naglas) pivec, živec, itd. Ne spadajo sem: grbavec, krivec, itd. ker niso izpeljane iz glagolov, ampak iz čistih pridevnikov oziroma imen.

Edina prava izjema v splošnem pravilu za pripone -alec, -ilec, itd., so glagoli, katerih koren končuje na »l« ali »lj« (kaliti, voliti, razpravljati, ponavljati, itd.). Tu so že dolgo v navadi pripone -avec, -ivec zato, da se črka »l« dvakrat zaporedoma ne ponavlja: volivec, ponavljavec, namesto volilec, ponavljalec, itd. Vendar se tu že dolgo tudi opaža odpor proti izjemi, ker črka »l« pred samoglasnikom »e« se vse bolj čuti kot mehka in ne trda (metalec, mesilec, -metalca, mesilca, itd., ne pa metavec, mesivec, -metavca, mesivca, itd.). Prav zato se vse bolj pogostoma sliši elkanje tudi pri besedah »ponavljavec, volivec, itd.«. Mnogo ljudi že nehote piše »ponavljalec, volilec, itd.«. Tu bi pravopis lahko pomagal in stvarnost uzakonil, ne pa skušal spremenjati.

To je splošno mišljenje v domovini. Novo pravilo so skušali uvesti v časopise in knjige takoj po izidu pravopisa. Izzvalo je odpor in smeh. V najboljšem slučaju so ga ljudje prezrli in ignorirali. Pravilo je bilo zaradi tega takoj opuščeno. Dnevnik in revije so spet začeli pisati »po starem«. Tudi v šolah je zadeva kmalu zamrla. Obdr-

Simon Gregorčič:

Življenje ni praznik

Cvetočega lica, cvetočih še let
zdaj prve korake namerjaš med svet, —
nastlali na stezo so pisan ti cvet.
Po poljskih stezicah te žive cvetice
spremljajo kot ženina mlade družice.
In svatov prijateljskih radosten trop
praznuje tvoj prvi v življenje vstop.
In tebe — pač moti te cvetje na poti —
to občno veselje se tudi poloti!
Ne čutiš — naj srca ne vara te čut —
da vhod le v življenje je s cvetjem posut?
Ne slutiš, da cvetje, na stezo postlano,
le trnje zakriva, da zvene ti rano?
Prijatelj, ne bodeš za zlo pač mi vzel
resnobne besede na praznik vesel.
Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan!
Od zore do mraka rosan in potan
ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!
Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepčuje moža,
a pokoj mu zdrave moči pokonča,
dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!
Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!
Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud ti nebo blagoslovi.

SLOVENSKI DAN

Kakor že zadnja leta, tako bo tudi letos četrtega avgusta priredilo Društvo Slovencev v Torontu Slovenski dan. Ta dan bo združen z velikim ljudskim taborom na slovenskem farnem letovišču pri Bolton-u.

Na ta tabor nam bodo prinesli odposlanci iz vseh okoliških krajev pozdrave članov naših organizacij. Nastopili bodo govorniki, pevci, telovadci, sportniki, folklorne skupine, narodne noše in drugo.

Tudi za hrano in pijačo bo preskrbljeno.

Na ta tabor ste vsi krščansko misleči demokratje iskreno vabljeni. Stari in mladi, možje

in žene, z otroci vred. Naj ta dan nihče ne izostane. Vsak naj pride, da bo tabor čim lepši, čim slovesnejši in čim mogočnejši. Pojdimo na ta tabor v zavesti, da imamo dolžnost ohranjati in nadaljevati vse duhovne in demokratične vrednote, zlasti tiste, ki so doma v Sloveniji prezirane in zatrte. Udeležba na tem taboru je naša dolžnost, ker s tem koristimo slovenski stvari in pokažemo, da se hočemo za narod žrtvovati. Vsaka nesebična žrtev, storjena iz ljubezni do Boga, do bližnjega in do naroda, bo prej ali slej na nek način poplačana. V preteklih časih so naši

žalo se je pravilo še nekaj časa, morda mesec dni, le v krajevnih časopisih, vendar nedosledno in končno je tudi tu padlo v pozabo. Slovenski pravopis iz leta 1962 bo šel v zgodovino kot neuspeh poskus nasilja nekaterih slovničarjev nad slovenskim jezikom.

Zanimive so besede revije »Tovariš« dne 17. junija 1962: »... V uredništvu smo se za

zdaj . . . odločili ostati pri starem elkanju. Počakali bomo toliko časa, da bo nova praksa . . . avkanja prinesla prve sadove in šele potem dokončno odločili . . .«.

Teh sadov dosedaj še ni. Le v zamejstvu, kdo ve zakaj, smo opazili nekaj poskusov. Verjetno iz naivne bojazni, da bi se domovini ne odtujili.

Zdravko Jelinčič

predniki prirejali velike ljudske tabore, zlasti na Koroškem, v obrambo slovenstva proti Nemcem; in Madžarom, ki so vedno silili preko narodnostnih meja in potujčevali slovensko mladino. Tiste čase, so naši očetje prirejali tabor za taborem. Nekateri se bodo mogoče še spomnili ljudskega tabora v St. Ilju na Štajerskem. Tam so bili hudi narodni boji. Časopisi so o tem mnogo pisali takrat. Iz vse Slovenije so ljudje hiteli v St. Ilj. Prihajala so društva z zastavami, narodne noše, Orli v krojih, posamezniki od blizu in daleč in v skupinah na okrašenih vozovih, med vriskanjem in petjem. In kdo se ne spomni nepozabno lepih orlovskih prireditvev in taborov po vsej Sloveniji pred in po prvi svetovni vojni.

Gotovo smo pa doživeli največji ljudski verski tabor že med okupacijo, ko se je izvršila javna posvetitev Marijine-mu Srcu na travniku pod rakovniško cerkvijo. Pod vodstvom pokojnega škofa Gregorija Rožmana se je vila procesija po ljubljanskih ulicah. Z vseh strani so se ji ljudje pridruževali in glasno molili in prepevali. Niso mogli vsi v prostor namenjen za množico, mnogi so ostali izven ograje in od tam prisostvali slovesnosti.

Bile so še večje prireditve od te v Ljubljani na orlovskem stadionu, a to so bili kongresi in ne tabori. Tu pa govorimo o taborih, da se bomo za naš Slovenski dan v avgustu čimbolj navdušili.

Tako rado se dogaja, da se govori in piše toliko nepotrebne in nestvarnega. Nekateri imajo velik užitek nad tem, da vsako dobro zamisel, ki ni ravno po njihovi volji in ne v skladu z njihovimi nameni, takoj prekriticirajo in, če le morejo, onemogočijo. Tako tudi Slovenski dan nekaterim ni všeč.

Ob lanskem Slovenskem dnevu sem slišal fanta, ki je nekaterim svojim tovarišem pripovedoval, da tega ne bi bilo treba in da je vse sama politika. Pristopil sem in ga vprašal, če ve, kaj je politika. Pa ni znal odgovoriti. Dejal je, da se on ne razume in ne briga zato. Le drugi da so mu tako pravili.

Na nedeljo pred lanskim Slovenskim dnevom je neki zelo

vidni mož dajal nasvete drugim pred cerkvijo, da je to sama politika ter jih je vabil drugam.

Ljudje, ki tako govore, niso hudobni, pač pa premalo močni in preveč nesamostojni, da bi se uprli idejam in nagibom, ki prihajajo od drugod, marsikdaj od sovražnikov in zatiralcev našega naroda.

Tem so take prireditve kot je Slovenski dan in podobno zelo narodna reč, ker je s tem pokazano, da doma le ni vse tako lepo in v redu, kot bi oni radi pokazali svetu. Zato skušajo razdvajati in povzročati razdor, kjerkoli se pojavi kaka

dobra ideja. Zlasti znajo osovražiti tiste, ki se največ žrtvujejo in trudijo za skupnost in zdrav obstoj naroda. Bodimo zelo pozorni, saj vemo kako spretno se znajo vrniti v družbo.

Vse dobre duše, vse prave demokrate pa prosimo: pripravite se na Slovenski dan, na veliki ljudski tabor in pridite vsi iz bližnje in daljne okolice. Naj ta dan ne bo razlike med nami, pozabimo na vsa nesoglasja in pokažimo, da smo vsi eno, kristjani, demokrati in protikomunistični Slovenci.

Na Slovenski dan pa vsi na plan. L. Ambrožič st.

Likovna umetnost

Uvod

Umetnost je imela skozi vso zgodovino neko funkcijo in poslanstvo ter je bila izraz svoje dobe.

Egipčanska umetnost, naprimer, izkazuje v arhitekturi masivno gradnjo, v plastiki pa dosledno monumentalno oblikovnost, abstrahiranih oblik z izrazom mistike.

Grška razvije skladnost oblik telesa do perfektnosti in jo zato imenujemo klasiko. V 6. in 5. stoletju arhaične dobe ima figura na ustnicah še skrivnostni smehljaj, ki pa preide v osladnost, ravnodušnost in praznoto.

Šele starokrščanska prinese svežo elementarno duhovno moč, z izrazom globokega mysticizma bogate vsebine.

Romanska doba uvede zlasti nove arhitektonske elemente, ki postavi temelje porajajoči se gotiki, ter je v pogledu svoje močne ustvarjalnosti v največji meri obogatila zapadno kulturo.

S pojavom humanizma v Italiji se kot reakcija na preživele gotske oblike, pojavi v Toskani nova smer RENESANSA, ki pa kakor vse ostale smeri do moderne, ni doprinesla nič bistveno novega. Šele pojav moderne in sodobni revolucionarni duh so dokončno obračunali s prastarimi idejami in oblikovnimi prijemi ter dali slikarstvu, kiparstvu in arhitekturi lastne usmerjenosti in omogočili njih svojski razvoj.

Splošni pogledi in problemi umetnosti

Nova doba vedno bolj in bolj sili v mrzlično iskanje novih rešitev, novih oblikovnih prijemov in za vsako ceno izvornost izraza. Zdi se, da narava kot taka ni mogla več dati umetniku vzorca in se je zato začel oddaljevati od vidnega, naravnega sveta ter izpoveduje fantazijsko emocionalno izražanje nevidnih oblikovnih prvin. Posledica omenjene tendence so umetnostne smeri kot fovizem, kubizem, ekspresionizem, surrealizem ter abstralcija.

Najbolj vidni predstavniki abstraktne umetnosti v kiparstvu so: Jean Arp, Henry Lawrence, Anglež Henry Moor, in Amerikanec Aleksander Calder. Znan slikar te smeri je Maks Ernest. V Franciji so znani zlasti: Alberto Megnelli, Dewasne, Deyrolle. Vasarely, Lansky, Bazaine ter Manesier.

V luči novega umetniškega gibanja je treba priznati dejstvo, da je figuralna umetnost zelo razgibana ter se je sprostila stare okostenelosti. Uveljavilo se je mnogo novih pogledov, zlasti v kiparstvu, ki kaže, da se je osvobodilo tradicionalne literarne navlake. Uveljavila se je kot samostojna panoga, kar je njeno zmagoslavje.

Razvoj v Sloveniji

Danes je doma aktivna medvojna generacija, od katerih so se najboljše uveljavili: G. A.

Problem katoliških šol v Ontariju

Lanskega oktobra so ontarijski škofje poslali prošnjo ministrskemu predsedniku provincijalne vlade in članom zakonodajne skupščine, kjer zahtevajo revizijo zakona za finančno podporo katoliških šol. Po zakonu iz leta 1841 so ločene katoliške šole del javnega šolskega sistema in imajo pravico do davčne podpore. Doslej so katoliške šole dobivale svoj delež od davkov, ki jih plačujejo privatniki, klasificirani kot »Separate School Supporters«. Niso pa dobivale deleža korporacijskih taks, ki bi jim po pravici pripadal. Katoliške High Schools pa po zakonu ne dobivajo od provincijalne vlade nobene finančne podpore.

Zaradi številčnega narastka katoličanov v Ontariju, kjer je po statistiki iz leta 1961, že 1,919,914 katoličanov (preko 30% vsega prebivalstva), je registracija na katoliških šolah od leta 1957 do lanskega sep-

Kos, kot postimpresionist, Stane Kregar, kot surrealist Miha Maleš, ki se izraža v liričnem simbolizmu.

V mednarodni javnosti se je najbolj uveljavil Zoran Mušič, ki živi v tujini od l. 1945., nadalje Mihelič France, kot fovist, tržaški grafik Lojze Špacial.

Med mlajšimi pa so se uveljavili: Slikarji: Gabriel Štupica, Marij Pregelj, ter mladi kipar Drago Tršar, zelo favorizirani Stojan Batič ter krašovec Čelo Pertot, ki deluje in razstavlja v Stokholmu.

V abstraktno smer gredo Janez Boljka — surrealist in Slavko Tihec, ki gre v smeri simbolizma. Slikarji so Marijan Tršar, Janez Bernik, France Slana, Floris Oblak ter Ivo Šubica.

Na polju slovenske grafike pa imajo največ zaslug: Božidar Jakac, Miha Maleš, Riko Debeljak, ter Zoran Mušič in Lojze Špacial, ki sta odnesla več mednarodnih nagrad.

Zapisano po predavanju g. Franceta Goršeta

tembra narastla za 41.5%. Medtem je bil narastek na javnih šolah le 17,8 odstoten. Tako je v septembru 1962. leta bilo vpisanih na katoliških šolah 316,831 otrok, na javnih šolah pa 880,198. Leta 1960 so javne šole dobile \$308 za vsakega učenca, katoliške šole pa le \$200. Zaradi te razlike se katoličani v Ontariju boje, da ob pomanjkanju finančnih sredstev ne bodo mogli vzdržati primerne akademske višine na svojih šolah. Lani v decembru so se prošnji škofov pridružili še upravni odborniki katoliških šol, v letošnjem februarju pa je poslala prošnjo provincijalni vladi tudi ontarijska federacija Catholic Parents-Teacher Association.

Škofje takole utemeljujejo potrebo in pravico katoličanov do svojih šol: »Svojim otrokom hočemo posredovati najvišji možni umski razvoj v ozračju, kjer je pojmovanje umskega razvoja pravilno postavljeno v okvir našega končnega cilja. V otrokovi vzgoji, zlasti na elementarni stopnji . . . se mora zgraditi celoten življenjski nazor, drugače otrok tega nikoli ne dobi . . . Dolžnost vsakega človeka je spoznavati Boga v popolnosti božjega razodetja ter božje delovanje v življenju vsakega posameznika. To pomeni celotno filozofijo življenja in delovanja . . .

Po principih katoliške vzgoje mora šola otroku posredovati pravo razumevanje, odnošaje in navade v razmerju do sočloveka, do narave, do samega sebe in do Boga.«

Dalje žele škofje več svobode pri izdelavi šolskega programa, ter možnost posvetovanja o vzgoji učiteljstva za katoliške šole. Priprava za poklic na javnih Teacher's College — jih je v metodologiji in administraciji, ki jo učitelj potrebuje za poučevanje v razredu, zadostna. Vendar ne da učiteljem potrebnega poznanja filozofije katoliške vzgoje. Po besedah Pija XII je »pristno katoliški učitelj bistvena potreba katoliških šol«.

H. G.

Straža pri Božjem grobu

Ako s svojimi spomini posežemo prav nazaj v otroško dobo, pa se bomo spomnili, kako so nas naše drage mame vodile vsako Veliko noč v cerkev Bohka kušent. Ko smo se mudili ob Križu, ki je ležal na preprogi blizu velikega oltarja, se mi je najbolj vtisnila v spomin trnjeva krona. Občudoval sem jo in nekoč sem gredoč iz cerkve vprašal mater, zakaj ima Jezus tako čudno kapo. Malo so se pohudovali name in mi povedali, da je to trnjeva krona i.t.d.

Po opravljenem poljubljanju in molitvah pred Križanim, smo šli še pred Božji grob. Tam je pa bilo bolj zanimivo. Prelep pogled na monštranco z Najsvetejšim, z osvetljeno okolico in vencem raznobarnih luči, me je vsega prevzel. Vendar je to ostalo takoj v ozadju, kakor hitro sem zagledal stražo; tista dva moža, naslikana na les, s čudnimi trioglatimi čakami na glavi, mrkimi obrazi, velikimi brkami, ter dolgimi sulicami v rokah. Tema dvema stražnikoma smo otroci obračali največ pozornosti. Še pozneje sem ju večkrat občudoval. Vendar smo ju pa pozneje porinili na drugo mesto. Ob lepih nepozabnih orlovskih časih, so namreč to častno stražo prevzeli Orli v slikovitih uniformah. Po dva fanta, Orla v kroju sta stala v pozoru ob Božjem grobu. Postavila sta se tik pred tista dva lešena stražnika. Zamenjavali so se navadno vsako uro, ker predolga stoja v pozoru ni prijetna.

In zopet me je ta straža tako motila, da sem ji posvečal več pozornosti kot Najsvetejšemu. Bil sem že pri Orlu, a finančna plat mi ni dopuščala, da bi si umislil kroj. Za kmečkega mladega fanta, ki še ni nič zaslužil, je bila to predraga reč. Zelo sem pa želel, da bi bil že tako srečen, da bi se tudi jaz postavil kot stražnik pred Božji grob. Nikar pa ne mislite, da je ta želja izvirala iz kake gorečnosti za sveto stvar. Takrat še nikakor ne. Pač pa bolj zato, da bi me videli molilci in mlade molilke, ki so prihajale pred Najsvetejšo. In res se je že zgodilo, da se je včasih katera malo dalj pomudila tam pred Božjim grobom, če je ravno »ta

pravi« stal na straži. Ko pa sem prišel do kroja, sem težko čakal in se zelo veselil Velike noči. Zelo sem bil srečen, ko sem prvič korakal na stražo. Je res bil kar čeden pogled, ko sta stala in zakrivala tista dva mrka lešena stražnika, dva Orla v lepih uniformah.

Ko sem prišel pozneje v Prevalje na Koroško, sem bil takoj prvo Veliko noč izbran za čuvarja pred Božjim grobom. Prva sva šla na stražo s Prevornikovim Tinetom. Vodil naju je načelnik Peter Kusterle. Oba sta bila zaposlena v Mohorjevi tiskarni, ki se je tačas nahajala v Prevaljah. Ko smo stopili čez cerkveni prag, sem snel čepico z glave kot vedno, tako na Dobrovi kot pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Ona dva pa tega nista storila. Opozoril sem ju misleč, da sta v preveliki vnemi to pozabila. Pa mi takoj voditelj zapove: »Pokri se!« »Kako«, sem dejal, v cerkvi in pred Najsvetejšim bom pokrit! — Nikakor ne.« Stopili smo kak meter nazaj od vrat in z načelnikom sva se par minut prepirala. Jaz, da ne grem pokrit v cerkev, on pa, da ne poznam dovolj orlovske discipline, ter, da naj ubogam njega, kot načelnika. Zelo sva se sprla, tako, da so že ljudje, ki so prihajali v cerkev, postali pozorni na naju. Končno sem se le udal in šel prvič in zadnjič pokrit pred Najsvetejšo. Korošci so bili tiste čase še polni avstrijskega militarizma in so vzeli vsako uniformo kot vojaško. Tako tudi načelnik Prevaljskega Orla, bivši vojak avstriske vojske.

Ko sem pozneje to sporočil na Orlovsko zvezo v Ljubljano, s prošnjo, naj oni določijo in objavijo naredbo za vse odseke enako in sem mu to povedal, je bil tako hud, da me nekaj dni ni pogledal.

Ker je bil načelnik »fant od fare«, za vse dober in zelo smo

ga radi imeli, mi je bilo žal za njega, da bi se grdo gledala. Zato sem ga za nedeljo popoldan ob treh pozval na »Stevo Sprave«. Kot discipliniran fant, se je odzval točno ob uri. Kake pol ure sva hodila gori in doli in bila zelo uradna. Kar nisva se mogla znajti. Končno sva se tako domenila: »Kakor bo določila Zveza v Ljubljani, v kogar prid, bo moral njega oni drugi prosit odpuščanja«. Nato sva odšla vsak na svoje. Nekaj časa sva se nato sicer prijateljsko — vendar pa bolj modro pozdravljala in bolj malo govorila. Nekako štirinajst dni nato, pa pride k meni z mesečnikom »Orlovski Odbornik«, v katerem je Orlovska Zveza objavila vse naredbe in pravila. Tam je bilo tudi objavljeno, da morajo — smejo Orli stražiti pred Božjim grobom samo odkritih

glav i.t.d. Pokazal mi je dotično naredbo, ter mi ponudil roko rekoč: »Lojze, Ti si imel prav, odpusti mi, prosim«. Z velikim veseljem sem mu stisnil roko in objela sva se od veselja, da je mora, ki naju je tlačila, odpravljena.

Od tedaj naprej sva postala nerazdružljiva prijatelja. Tudi še pozneje, ko sem jaz odšel domov, on pa s tiskarno v Celje, sva se še vedno obiskovala, vse do vojne in revolucije, do zasedbe Štajarske po Nemcih. Od takrat pa nisem več slišal o njem. Še danes se večkrat spominam na Petra, plemenitega prijatelja; zlasti pa ob vsakih velikonočnih praznikih in na orlovsko stražo pri Božjem grobu.

O, lepi časi, kje ste ostali...!

L. A. st.

Razlike v mnenju

Gregory Baum, profesor teologije v St. Michael's College in v St. Basil's Seminary v Torontu, je napisal članek »A Difference of Opinion«, ki je izšel v žurnalu Pax Romana, št. 6. leto 1962. Tukaj so prevedeni odlomki iz prvega dela njegovega članka.

Kardinal Frings, colognski nadškof, je v svojem govoru v Genovi meseca novembra 1961 opisal dvoje gibanj, ki sta bogatili življenje Cerkve zadnjih sto let... Kardinal je govoril o naraščanju pobožnosti k Mariji, o novih definicijah njenih odlik, o čiščenju v Lourdu in Fatimi, ter o duhovnosti posebnih posvetitev Mariji. Drugo strujo je označil kot »liturgično gibanje«. Pod tem imenom je hotel poudariti ne samo obnovljeno cenjenje cerkvenega eharističnega bogoslužja, temveč je hotel vključiti tudi obnovitev študija svetega pisma, iskanje svetopisemskega duha, ter obnovljeno naklonjenost študiju cerkvenih očetov.

Ta dva pokreta sta sama od sebe nastala med ljudstvom in sta bila potrjena od cerkvenih oblasti. Vendar harmonija med

temi dvema strujama nikakor ni očitna. Kardinal Frings je celo nakazal, da sta si med seboj tuji. Čeprav se je zavedal pomanjkljivosti kratkih, splošnih izjav, je kljub temu označil marijansko pobožnost kot osebno in nedružabno. Prvo gibanje živi v geslu »po Mariji k Jezusu«, drugo pa z geslom »po Kristusu k Očetu«. Kardinal je nakazal, da je marijanska struja globoko zakoreninjena v Italiji in v deželah, kjer se govori špansko in portugalsko, do čim ima liturgično gibanje svoje vire in osnovo v Franciji, Holandiji ter v Nemčiji. Govornik je izrazil upanje, da bo bližnji cerkveni zbor razjasnil razmerje med tema dvema, dozdevno nasprotujočima si, strujama.

Kardinal Frings ni pustil nobenega dvoma o tem, kako naj bi se po njegovem lastnem pričanju, ti dve gibanji harmonizirali. Rekel je, da je Marija, Mati našega Gospoda, svetopisemska oseba in liturgični simbol Matere Cerkve. Zato je Marija sama znamenje, ki vodi k bolj družabnemu in objektiv-

VESELO ALELUJO žele

PLATNAR BROTHERS

PLUMBING AND HEATING LTD.

257 CONCORD AVE., TORONTO 4, ONT. • TEL.: 534-5226, 255-6404

nemu skupnemu češčenju, in tako vsposodbu in razširja liturgično gibanje. Izrazil je prepričanje, da bo v naslednjih desetletjih marijansko gibanje vključeno v širši teološki pojem liturgičnega gibanja.

Napačno bi bilo misliti, da je izbira ali poudarek, ki ga nekdo da enemu ali drugemu pokretu, le dejanje osebne pobožnosti in, da ima le malo vpliva na življenje Cerkev. Obe gibanji predstavljata širši pogled na cerkvene probleme . . .

Povdarek na liturgičnem gibanju ima dalekosežne implikacije, oboje, teološke in praktične.

To pomeni, najprej, da se moramo katoličani vedno vračati k virom razodetja, da bomo razumeli sodobno učenje Cerkev. Cerkev je bila dana sveta postava, ob kateri mora neprenehoma preizkušati svoje življenje in ob kateri se more vedno pomlajati. Oboje, božja beseda in zakramenti, ki so dani Cerkvi v liturgično lastništvo, so božje postave vere in svetosti, ki ji nezmotljivo pripadajo. Ker ima cerkvena liturgija, gledana v tej luči, zveličavni nauk kakor tudi odredilno moč evangelija, bodo pripadniki liturgičnega gibanja poskušali, kolikor najbolj mogoče, podajati katoliške pastoralne in teološke nauke v svetopisemskih in liturgičnih izrazih . . .

Marijanska struja pa se dozdeva, da zastopa drugačen pogled na katoliško življenje in na cerkvene probleme. Ker sveto pismo in liturgija povesta primeroma malo o blaženi Devici Mariji, se marijanska struja, ki stremi po večji pobožnosti do Marije kot odgovor na cerkvene probleme, manj ukvarja z božjo besedo in liturgijo. Marijansko gibanje bolj povdarja, da katoliško tradicijo vodi sv. Duh in, s tem v skladu, da imamo dostop do božjega razodetja po učenju današnjih cerkvenih oblasti. Zdi se, da se marijanska struja manj zaveda potrebe po vrnitvi k virom razodetja za neprestano obnavljanje; in da močneje veruje v navdihnenja, ki vodijo Cerkev, pa naj bo po delovanju cerkvenih oblasti ali pa po vide njih prerokov in svetnikov . . .

Na postrvi

Pri jezcu sva se ustavila. Pot, katera je vodila 20 m globoko v gozd, se je tu končala. Tam na vzhodu si videl obrise hribov, kateri leže že v parku, na jugu pa košate jelke, katere čuvajo Limberlost.

Jezero se je z mogočnim bučanjem vode prelivalo v reko brzic, vodopadov, zelenih tolmunčkov. Majsko, jutranje sonce se je s preljubljenim čarom uprlo v hrib, ko sva postavljala šotor. Vse povsod je prevevala pomlad, popki na drevju, mačice na vrbah ob vodi in glej, rdeče in rumene ciklame po tleh. Tistih 6 čevljev snega, katerih je 5 mesecev ležalo po tleh, je izginilo, le tu in tam še kaka krpa.

Čez kupe ledu, nakopičenega ob prelivih, si videl stopicati galebe in tam v zalivu pa tri nepremične rase. Bobri so se že privadili najini bližini, brez strahu so plavali sem ter tja in se z močnim pljuskom potapljali pod brezova debla. Zrak, kateri je dihal iz vse te narave, je nosil klice življenja in življensko moč, čutil si praznično razpoloženje pomladi.

Frank, ki najbrže ni dosti dal na te naravne lepote, je brž sestavil ribiško palico, pograbil črva in ga neusmiljeno nataknil na trnek, češ: »Kaj bi samo gledala, dan bo vse prehitro minil.« Nato je zamahnil po zraku in spretno zagnal vabo med brzice. Sam sem rabil kovinasto žličko za vabo, čisto zgolj iz človeških ozirov,

ker sem bil še poln pomladnega duha.

Voda je drla po svoje čez brzice, ne meneč se za najine podvige.

»Nekaj cuka«, je pridušeno zinil Frank in postavil pivo na skalo, da se je lahko iztegnil za palico. Obraz se mu je zresnil ob napetem pričakovanju. Popustil je malo pritisku in krepko cuknil nazaj. Na nevidni vrvici se je za trenutek zalesketala riba, preden je zopet zdrknila nazaj v vodo. Frank je grdo zavil oči.

Meni je nekaj reklo, naj vržem vabo za skalo, kjer se je v nekakem zatišju vrtela zelena voda.

Enkrat, dvakrat, trikrat . . . nič! Premenjal sem vabo in zopet zagnal za skalo. Zdaj! Vrvica se napne, palica krepko potrese. Premočen sunek, popuščam vrvico. Tam spodaj na vodi se požene v zrak velika postrv, zaobrbe z repom in zopet izgine v brzicah.

Vrvica se napenja, palica krievi. Zopet skok iz vode in postrv se zablisti v soncu. Rečna postrv, temna na vrhu, rdečkasta po trebuhu, posejana z rdečimi pikami.

Riba plava, skače, vleče in se divje bori za prostost, najlepši trenutki ribolova tečejo. Že jo privlečem k skali, na kateri stojim, a upor je še premočen, zopet popustim, riba pa počasi izgublja divjost, bolj in bolj popušča. Frank je skočil po mrežo.

Črtomir

Riba švigne mimo, že drugič poizkuša, švrknem s palico in že jo imava v mreži. Že skače in maha z repom v njej. Frank jo zažene na prod. »23 inč recimo, malo čez 5 funtov.« Izgledala je prav kakor tiste, ki sem jih z roko lovil nekoč za Vaškarjem pod Storžičem.

Sreča se je naju še kar držala. Frank je potegnil 4, jaz še 2, a vse manjše, kvečjemu do 16 palcev.

Začela sva prodirati vse dalje ob grapi navzdol. Preskakoval sem s skale na skalo, se plazil čez hlode in skozi grmovje, pri tem pa poizkušal vsak tolmunček. Sem in tja se mi je obesila na trnek kakšna požrešna, a majhna ribica, a nič omembe vrednega.

Kakih 100 metrov severno se je grapa odprla, košate smreke in ciprese so se razmaknile in skozi vejevje se je zasvetila modra gladina bobrovega jezera. Jelenje sledi na pesku ob robu grape so mi povedale novo skrivnost, a glej tam daleč na koncu jezera pa zopet 2 raci. Stopil sem na podrto cipreso. »Nikjer žive duše!«

O pač, nekdo s črno kapo se pomika ob potoku proti grapi navzgor in nekaj robanti, ko lomi vejevje. Potok me gluši, da ne razločim glasov. Nenadoma mi zastane dih! Iz tiste črne kape se izluči vse večja stvar, zdaj stopi na prod velik, črn in kosmat — medved!

Ob vodi se za hip ustavi, meri z majhnimi očmi daljavo tistih 15 metrov do mene, iztegne rjavi gobec in srka zrak, že se umika, skok in izgine za drevjem.

Meni je prav zares povedano, nekako odleglo pri srcu. Zavedal sem se dobro, da tu ni nikake ograje med zverino in menoj, niti ne žive priče, le čuječnost Boga nekje nad menoj.

Ko sem zasopel prišel k šotoru, je bila že noč, posejana s tisočeriimi zvezdami. Frank je sedel na hlodu, pridno kuril ogenj in kahal.

»Tristo zelenih!« je dejal, ko sem mu pravil, kaj sem videl. Sezona na medvede je bila še odprta in imela sva še ponedeljek prosto. Nisva si dala dvakrat reči, že sva bila zato, da na vse zgodaj zjutraj pogledava za medvedom. »Tu nekje okrog potoka se drži, prav gotovo si v tem času lovi ribe,«

ZADOVOLJNE VELIKONOČNE PRAZNIKE želi

TRATNIK JOHN
ZIDARSKO PODJETJE

176 Delta Ave., Toronto, Ont.

Tel.: CL 5-4553

VESELO ALELUJO želi

FERKUL ANTON
GRADBENO PODJETJE

183 Delta, Toronto, Ont.

Tel.: CL 9-7334

sem modroval.

Seveda ne bo ga tako lahko iztakniti, les je resda brez listja, ali smrečje, podrt drevesa in grmovje mu daje izvrstno skrivališče. Pa tudi sled bi se še morala poznati, saj je v grapah še vedno nekaj snega in zemlja je še vsa vlažna.

Ribe sva spravila pod kamen, težko sva jih ujela in res hudo bi nama bilo, če bi jih kak žival odnesla. Tam pod kamnom so pa prav gotovo na varnem.

Tiha, jasna a hladna noč je pokrila prebujajočo se naravo, v mrku so utonile sence bregov in otokov in iz daljave se je vzdigovala meglica.

Veter je potihnil v vejevju, le krik preplašene rase in enakomerno šumenje slapu, je kalilo nočno tišino.

Ko se je posvetila rdeča zarja za črnimi smrekami, sva se prav tiho dvignila. Po travi je ležala slana, ko sva se s puškami v rokah obrnila proti gozdu.

Franku ni dala žilica, da ne bi še enkrat skočil k vodi in pogledal za ribami.

Še sem ga čakal, ko sem zaslišal vzklik. »Ribe so izginile!« Zares pod kamnom ni bilo nič, dasiravno je bil položen nazaj na isto mesto. Skrajno pazljivo sva gledala za sledmi. V mokrem pesku, le malo naprej, se je poznal odtis nekake široke, a kratke bose človeške noge, le da je imela kremplje, kateri so se globoko zadirali v pesek. Sled je bila še sveža. Začela sva slediti. Tu je bila prelomljena veja, tam zopet sled na pesku. Glej, tu je stopil čez hlod. Na vlažnem listju se je sled lahko čitala, privedla naju je čez sedlo od Tasso jezera na vzhod proti Marion jezeru.

Gosto zarasel, a skalnat greben nama je zastavil pot. Niti preplezati nisva mogla stene, a kaj da bi še sledila. V snegu, kateri je še ležal pod smrečjem na pobočju, pa sva jasno videla medvedove sledi.

»Za medveda je lahko, ima kremplje, da se plazi po tem strmem pobočju in da lahko pleza po teh prokletih hlohlih,« je skozi zobe robantil Frank, ko se je pobiral s tal.

»Obkroživa goščavo,« »Zdi se mi, da bo držal smer kot jo je doslej.«

Hitro sva krenila vsak na svojo stran. Prišel sem do nizkega sedla, presekal greben in

KRATKE VESTI IZ DOMOVINE

Ljubljana. — Dne 15. oktobra lanskega leta je stekel promet pod prvim ljubljanskim železniškim nadvozom. Nekaj minut pred peto uro zjutraj, kot poročajo časopisi, je trolejbus št. 306 med Vižmarji in Vičem prvi zapeljal po ravno dokončani novi široki cesti pod železnico. S tem je bil vsaj eden od mnogih ljubljanskih železniških križišč odpravljen, in promet med Ljubljano in Jesenicami olajšan. Dne 8. novembra pa je stekel promet še na Titovi cesti. S tem zadnjim podvozom se je promet z Gorenjsko v celoti sprostil.

se spustil po hribu. Tu je bilo vse polno ciklam, po tleh pa je še ležal žir od lanske jaseni.

Sonce je bilo visoko na nebu, listje se je osušilo in mi šumelo pod nogami. Zavil sem na staro pot, po kateri so dolgo let nazaj vozili hlode. Tu ni bilo listja, hodil sem tiho v nape-tem pričakovanju.

Tam na desni je čepel črn štor, že sem krenil naprej. Glej, glej! Štor se je dvignil in lep črn kožuh se je zasvetil v soncu.

Veter veje proti meni, dobro, ne voha me še. Puška mi je oprta v ramo, zdaj ga imam v teleskopu; 100, 200, 300 metrov. Mogoče je predaleč. Naredim še dva koraka in naslonim puško na javor.

Zdaj!

Strel je odjeknil tja doli do jezera in se odbil od skalnatih pečin in priplaval nazaj. Medved ni niti klecnil. Šinil je za drevo in izginil v globeli.

Vendar sem šel pogledat za njim. Sledovi so bili dolgi in raztegnjeni, skoki do 10 m dolgi. Krvi nikjer.

Gledal sem ponovno globoko sklonjem nad stopinjami. Pod jelko, na sneženi krpi je bilo nekaj črnih kosmatin, malo dalje pa 2 rdeči kaplji.

V grapi pa je sredi krvavordečih ciklam ležala črna, nepremična gmota.

Maribor. — V Mariboru so meseca oktobra lanskega leta odprli prvo samopostrežno trgovino v širšem obsegu, kot tu Loblaws, Dominion, A & P, itd.

Kranj. — V Kranju je bil lansko jesen dograjen prvi nebotačnik s 14 nadstropij. Visok je 44 metrov. Nebotačnik se dviga na severni strani mesta.

Zagorje. — Rudnik rjavega premoga v Zagorju je končno obnovil separacijo. Novi objekt je začel delno obratovati že v začetku lanskega leta. Dela sedaj gredo h koncu.

Zagreb. — V Zagrebu, v Inštitutu »Rudjer Bošković« je 25. oktobra lanskega leta začel obratovati prvi jugoslovanski ciklotron. Naprava je izrednega pomena za nadaljnji razvoj jedrske znanosti v Jugoslaviji, saj si od nje obetajo, do leta 1980, vsaj 800.000 kilovatov električne energije.

Celje. — Od Celja proti Rogiški Slatini se gradi nova asfaltirana cesta. Delo dobro napreduje. Upa se, da bo odsek Ormož-Ljutomer-Radenci končan to pomlad še pred začetkom turistične sezone.

Trbovlje. — V Trbovlju je v načrtu nova termoelektrarna z agregatom za 125.000 megavattov. Njeno ime bo termoelektrarna Trbovlje II in bo verjetno zrastle na desnem bregu Save, nasproti sedanjim obratom.

Ljubljana. — Dela za elektrifikacijo proge od Postojne do Ljubljane so trajala že ves po-vojni čas. Najprej je bil elektrificiran del Postojna-Rakek, nato so bile električne žice potegnjene do Borovnice. Dne 7. decembra pa je električni vlak končno pripeljal do Ljubljane. Obnablja se, počasi, tudi ljubljanska postaja.

Jeruzalem v Ljubljani. — Na polju za Savskim nase-ljem v Ljubljani je zraslo mesto Jeruzalem — filmsko mesto seveda. Za italijanskega filmskega producenta ga je postavljal »Film servis« po osnutku inž.

Lovrenčič Joža:

Pridi k nam tvoje kraljestvo

O, kolikokrat smo te prosili, toda beseda naša je bila le prazen zvok. Sedaj smo v prošnjo se vlopili, ki jo podpira jok.

Da vladaš Ti, kedo sovraštvo bi poznal! Povsod bi vladal mir. Da vladaš Ti, ne bilo bi ga, da sejal bi v svet zavist in prepir.

Brez Tebe človeštvo gleda razdejanje in se ga veseli. Brez Tebe v nebo vpijoče klanje začetek je imelo a mu konca ni . . .

O, usliši, usliši naše prošnje glas, ozri na svoje se občestvo, ter reši, reši nas! Pridi k nam tvoje kraljestvo!

arh. Nika Matula. Če stopiš na sredo trga pred »templjem«, je iluzija palestinskega mesta nena- navadno prepričljiva. V njem je »Film servis« za istega produ- centu nudi sceno in statiste ter deloma tudi snemal že dva zgodovinska spektakla, »Staro zavezo« in »Leto 79«. »Rado- vednežev okoli mesta nikdar ne zmanjka, niti otročaje, ki prav

PROSIMO ZA PROSTOVOLJNE PRISPEVKE
V TISKOVNI SKLAD.

pridno hodijo v škodo!« pravijo čuvaj in dežurna gasilca.

• **Ljubljana.** — Slikar Slavko Pengov je s svojimi slikami okrasil ljubljansko Opero. Posloplje, že staro, je bilo temeljito prenovljeno.

• **Novo Mesto.** — V Novem Mestu je bila sredi meseca novembra odprta telefonska centrala za Dolenjsko. K njej se bodo priključile centrale v Brežicah, Krškem, Sevnici, Metliki in Trebnjem. Ko bodo od Ljubljane do Novega mesta položili še poseben kabel, bo Dolenjska avtomatsko povezana tudi z Ljubljano in Gorenjsko.

• **Koper.** — Koncem novembra je bila svečana otvoritev novega zdravstvenega doma v Kopru. Zgradba je stala 120 milijonov dinarjev.

• **Nova Gorica.** — Na Nanosu je dne 22. decembra začel obratovati televizijski oddajnik, ki bo na Primorskem omogočil boljše sprejemanje ljubljanskih in jugoslovanskih oddaj, vsej Sloveniji pa italijanske oddaje in oddaje Evrovizije.

• Lansko leto je dosegla jugoslovanska trgovska mornarica milijon brutoregistrskih ton trgovskega ladjevja. V začetku leta 1962 je imelo 23 pomorskih podjetij skupaj 367 ladij z 836,916 brt in 28,469 potniškimi mesti. Predvojna jugoslovanska trgovska mornarica je imela 146 ladij z več kot 50 brt oziroma vsega 230,000 brt, takoj po vojni pa je od tega ostalo komaj 38 ladij s skupaj 64,000 brt. Lani so jugoslovanske ladje prepeljale 5,617,000 ton domačega in 3,892,000 ton tujega blaga.

• Pred kratkim se je vršil v New Yorku kongres astronomov in znanstvenikov, ki raziskujejo vsemirje. Na kongresu se je debatiralo med drugim, če žive razumna bitja še na kakem drugem planetu. Zanimivo je, da večina znanstvenikov sodi, da življenje obstoja na 600,000,000 planetih, ki sestavljajo rimsko cesto.

Če bi investirali 10 milijard dolarjev v trideset letnem pro-

Vital Vodusek:

Prošnja pesem

Glej: svet raztrgan pred teboj kleči.
O Kristus, vase, vase nas prerodi
in iz ločitve v eno nas življenje vodi,
da bomo v tebi, kakor si v Očetu ti.

Naj bom apostol-tkavec, da bom stkal vezi
ljubezni bratovske med ločenimi brati!
Da jih nihče ne bo več mogel razvezati,
da bomo eno, kakor si z Očetom ti.

Čprav sem slab, naj bom svetnik-brodar,
da bom ljubezen tiho vzel na rame —
kakor pastir si majhno ovco vzame —
in jo bom nesel daljnim bratom v dar.

Še to te prosim, da nam milost daš,
da padejo med nami tuje stene
in brat se z bratom tesno kot roke v molitev sklene:
Zahvaljen — Oče naš!

Bratci, sestrice,
naše molitve so majhen dom,
v njem je vse polno angelov z Marijo.
Njihova srca jim kakor svečke gorijo
pred njo, da je ves svetel naš dom.

In najmanjši prinaša ji rož,
da jih komaj drži še z rokami:
»Pozdravljena, blagoslovljena med ženami,
ti, ki mati našemu Jezuščku boš.«

Vedno, vsako jutro in vsak večer,
angeli nam oznanjajo Marijo
in nam vse majhne domove razsvetlijo,
da je vedno sveto jutro in sveti večer.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi

VSEM PRIJATELJEM in ZNANCEM

K A V Č I Č CONSTRUCTION LTD.

162 Clinton St., Toronto 4, Ont.

Tel.: LE 2-8161

VESELO ALELUJO

želi

Mesarija in klobasičarna JOŽE DERMASTJA

194 AUGUSTA AVE. (židovski market)

Tel.: EM 8-0490

gramu, bi verjetno dosegli, da bi ujeli na radijo signale od teh razumnih bitij. Toda za medsebojno izmenjavo signalov bo potrebno verjetne tisoč let znanstvenega dela in raziskovanja.

Rim: Alex Adžubei, urednik ruskega glasila Izvestja, je bil v mesecu marcu na obisku v Rimu. Bil je tudi pri sv. očetu. Ob tej priliki je izjavil, da se mu zdi koristno vzpostaviti diplomatske odnose med Vatikanom in Rusijo.

Alex Adžubei je poročen s hčerko Hruščeva.

»SLOVENSKO MISEL«
izdaja Društvo Slovencev v Torontu v okviru »Slovenskega Sveta v Kanadi«. Naslov: 618 Manning Ave., Toronto 4, Canada
Tiska: St. Joseph Press, Toronto, Canada.

Slovenski šport v Torontu

Slovensko društvo, katero ima največ mlade moči, je gotovo S.T.Z., saj imamo 40 vpisanih naraščajnikov, članstvo pa je razdeljeno na 4 odseke: Telovadni, atletski, smučarski in lovski in nam daje skupno s prvimi blizu do 100 duš.

Sami veste, da nimamo svojega prostora, kjer naj bi imeli center za naš telesnovzgojni in narodni program, vendar kakor vidite, dragi Slovenci, društvo se uspešno bori in živi.

Telovadba se nadaljuje v Masarykovi dvorani od 8.30 do 10 zvečer vsak četrtek. Treniramo orodje in skupinsko vajo. Ženska vrsta je pričela z dvo-višinsko bradljo.

Člani in mladci kažejo največ napredka, najmlajši pa največ navdušenja in jih je veseleje gledati.

21. marca začnemo s treningi za naraščaj v cerkveni dvorani na Manningu. Skušali bomo trenirati vsaj nekaj oroda, seveda le prenosljivega, katerega odstranimo ob koncu treninga.

Prostor za odbojko je bil že od nekdaj pereč problem za naše odbojkaše. Samo nekaj tednov v poletju prav gotovo ne zadostuje za kondicijo, katero mora športnik imeti, če hoče tekmoval. Brat Lino Podgornik je našel dvorano, katero vzamemo v najem, kamor se je v nekaj treningih zbralo lepo število članov.

Naš program za leto 1963. je sledeč:

Ples 4. maja v cerkveni dvorani na Manningu.

Udeležna pri nastopu S.T.Z. Cleveland v juniju.

Sodelovanje pri proslavi Sv. Cirila in Metoda na slovenskem letovišču 7. julija.

Telovadne in atletske tekme 3. avgusta na slovenskem letovišču.

Sodelovanje pri Slovenskem Dnevu — 4. avgusta na slov. letovišču.

Strelnske tekme — 15. septembra v Bancroftu.

Lov na muse — oktobra (Elk Lake).

Lov na jelene — novembra (Bancroft).

Bog živi!

F. Gormek